

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj XIV.

V Ljubljani 17. prosenca 1861.

List 2.

Noroletna.

Dans obhajamo, kristjani,
Pervi novoletni dan;
Veselimo se vsi zbrani,
Vse raduje naj se z nam'.
De še zdravi in veseli
Čast Bogu prepevamo;
Kolkjo jih je, ki so vzeli
S starim letam že slovo! —

Če krog sebe pogledujem,
Mene serce zaboli:
Toljko bratov pogrešujem,
Ki so lan' še tukej bli! —
Črna zemlja jih pokriva,
So na grob' že rožice;
Duša pa plačilo vživa,
Kakorsniga vredna je.

Oh, veliko jih bo vzelo
Novo leto sabo spet,
Ki jih danes še veselo
Slavo božjo sliš'mo pet! —
O nikar mi ne govori,
De imaš čversto, mlado kri;
Znabit — o večerni zori
Ti že smertni zvon zvoni! —

Kakor zdaj je novo leto,
Naj življenje novo bo;
Vsi živimo tukaj sveto,
De vsi pridemo v nebo.
Ti pa Jezus, Dete milo!
Nam obilno milost daj,
Ko gre truplo v zemlje krilo —
Vzemi dušo v sveti raj!

Karl Kaliger.

Razglasenje Gospodovo.

Zvezda svitla prikazala
Se na jasnim nebu je,
In tri Modre pripeljala
Iz dežele jutrove.
Tam kjer Jezus, Dete milo,
V revnih jasticah leži,
Mu darujejo: „kadilo“,
„Miro.“ „zlato“ v čistosti.

Trije Modri so molili
Božje Dete Jezusa,
V spanji Božji glas dobili,
Se ognit' Herodeža:
Torej drugo pot hodili
V svoje kraje so nazaj,
V svojim sercu ohranili
Mir nebeški — zlati raj.

Kaj pa bomo mi podali
Danes Jezusu za dar? —
Položimo stari, mladi
Tri darove na altar:
Svojo „dušo“ mu zročimo,
Tud „telo“ in „vse moči“;
Še ponižno ga prosimo,
De nam grehe odpusti.

Modri zdaj po drugi poti
Na svoj dom se vernejo;
Mi pa damo slovo zmoti,
De v nebesa pridemo;
Grešne pota zapustiti
Hoč'mo radovoljno koj.
Le za Jezusam hoditi,
Zoper pekel v sveti boj!

Še nam sije solnce milo,
Še pokore je pomoč;
Kmal pa bode se mračilo, —
Kadar bode nam odbila
Zadnja ura — smertni glas,
Hladna zemlja nas zakrila:
Takrat, Jezus, smil' se nas!

Karl Kaliger.

Nagovor Njih svetosti papeža Pija IX.

v skrivnim zboru 17. grudna 1860.

Častitljivi bratje!

Cerkev, ki je imela od svojiga začetka toliko hudih viharjev preterpeti, je v naših žalostnih časih od svojih sovražnikov tako obilno in silno napadana, da je znati, kakor de bi od davno kuhano sovražstvo in njih prav dozorena togota hotla pod našim papeštvom izbuhneti. Odveč bi bilo, častitljivi bratje, vse naštevati, ki je bilo hudo in britko, se je pa v ne predolgi dobi dogodilo, in česar

spomin naše in vaše serca z veliko žalostjo napolnjuje. Eniga pa vender ne moremo zamolčati, da namrec po skrivnim sklepu Božjim tolikim nadlogam meja še ni postavljena in imamo v novo take obiskovanja potoževati. Izbajajo nekaj od tovaršev spačeniga uka, ki se je rodil iz nesrečnih načelstev (ali podstavnih nauk) nove vere (luteranstva), in je sem ter tje nekako dosegel moč očitniga prava; nekaj pa od spačenosti hudobnih ljudi, ki se imenujejo sinove katoliške Cerkve, v resnici pa bi se mogli sinovi temote imenovati; poslednjič iz razdraženosti nejevernikov, ki so v jutrovih deželah z morijo in pokončevanjem divjali zoper vernike.

V resnici je silo žalostno, da v nar več deželah po Evropi nar bolj škodljive zmote gospodarijo nad močjo in pravicami sv. Cerkve. Iz tih zmot izhaja nepretergano prizadevanje, da bi se s sv. Stolum zastran posvečenih reči sklenjenim zavezam vsa moč odrekla in da bi se nove zaveze ubranile, kakor de bi pri njih sklepanji bila le samo posvetna oblast vdeležena. Enako reč, častitljivi bratje, smo skorej ravnokar z veliko britkostjo doživeli. Po dolžnosti svoje apostolske službe, da bi se zadeve katoliške Cerkve v veliki vojvodini Baden-u vravnale, in da bi se ondi s posvetno oblastjo pričeti razpori odpravili, smo lansko leto z ondotnim presvitlim velikim vojvodom pogodbo sklenili, kakor veste. Ko je veljala pa že kakor vterjena ter bila razklicana, smo iskali, da naj se spojuje, kakor je prav in spodobno. Očitni zbor ljudskih poslancov pa se je zoper njo izrekel in veliki vojvoda je ukaz razglasil, po katerim je pogodbi vsaka veljava odvzeta, in na njeno mesto se je postavila Cerkvini svobodi sovražna postava. Previdimo, da to izhaja iz lažnjiviga protestantskiga uka, ki menijo, da cerkev mora v državi le kakor vstav biti in sme le take pravice imeti, kakoršne se ji od posvetne vlade podelijo. Kdo pa bi ne vedil, kako nasprotna je ta misel resnici? Cerkev je namrec kakor resnična in popolnoma družba postavljena od svojiga božjiga Začetnika, in ona ni v deželnih mejah ograjena, ne kakoršni koli svetni vladi podveržena, in ona mora svojo moč in svoje pravice v zveličanje ljudi po vsih krajih prosto vživati. Tako in ne drugač pričaju tiste slovesne besede Kristusa Gospoda do aposteljuov: „Data est mihi omnis potestas in coelo et in terra, ite, docete omnes gentes . . . docentes eas servare omnia, quaecumque mandavi vobis.“ (Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji, pojdite, učite vse narode . . . učite jih spolnovati vse, kar koli sim vam zapovedal.) Spodbujeni s temi besedami so jo aposteljni, razglasovavci evangelija, zopervajočim kraljem in poglavarjem oznanovali, se niso dali z nikakršnim žuganjem in kaznimi ostrašiti, ter so goreče svojo nalogo spolnovali. Berž ko smo bili torej v svoji živi skerbi za brambo zveličavnih Cerkvinih pravie naznanilo dobili, da namerjajo uno pogodbo oslabiti, smo velikimu vojvodu pisali, da bi se uno hudo odvernilo, in ukazali smo po kardinalu državnih opravil pri uni vladi

storiti, kar je bilo potreba, da bi se pogodba spolnovala. Ker je pa vse trudenje in prizadevanje zastonj bilo, torej svojo dolžnost spolnimo in v vašim zboru, častitljivi bratje, se očitno in z vso reznostjo pritožimo, da je bila očitna pogodba brez obestranskiga privoljenja in zoper vsaktero pravilo pravice overžena! Poskerbeli smo, da se naše pritožbe badenski vladi zročijo, in ob enim smo viksimu freiburškemu škofu poslali pravila, po katerih se mu je v taci težavnih okoliščinah ravnati. Stanovitnosti tega izvrstnega škofa in njegoviga duhovstva, branečih Cerkvino svobodo, ne moremo prehvaliti, in svesto pričakujemo, da tudi v nar težavnim stanu od te stanovitnosti ne bodo odjenjali. (Dal. nasled.)

Blagoslovila ali žegni matere katoliške Cerkve.

(Dalje.)

I. Splošni nauk od blagoslovil.

Od kod imajo blagoslovila svojo moč?

Iz neskončnega zasluženja Jezusa Kristusa po molitvi sv. matere katoliške Cerkve; same na sebi nimajo moči, kakor jo imajo ss. zakramenti.

Kakor torej molitev ni vselej uslišana, temu se na to izhaja, če človek prav moli, in če mu je tista reč zveličavna, ktere prosi; ravno tako tudi blagoslovila ne dodelé vselej in gotovo tega, česar sv. Cerkev z njimi prosi, ker dostikrat tisto namenam Božjim ni primerno, človeku ne zveličavno itd. Eno moč blagoslovila pač vselej imajo; ako namreč človek ne doseže z njimi tiste časne dobrote, ktere želi, doseže pa drugo, postavim, kako duhovno dobroto. Zlasti blagoslovila obudujejo v srcih vernikov dobre misli, spodbudne premišljevanja, svete občutke in sklepe.

Kaj pa je pri nas ali od naše strani potreba, da bodo blagoslovila moč skazovale?

K blagoslovljam, da bodo moč imele, je treba neke priprave od naše strani. Potreba je prvič, da je človek, kteri blagoslovila rabi ali se zanj kaj blagoslavlja, v gnadi Božji, to je, brez smertniga greha. Kakor molitev v smertnim grehu opravljana za večno življenje ne more pomagati, ampak je le pomoč k pokori; tako blagoslovila za časni prid ne morejo človeku nič doseči, ako je v smertnim grehu. Blagoslovljena voda, postavim, zamore z zaupanjem v Božjo pomoč človeku, ki je v prijaznosti Božji, marsikako škodo in nakazin odvertiti; ne pa če je človek v smertnim grehu. Drugič mora človek pri blagoslovljih imeti zaupanje v presveto ime Jezus in njegovo moč, in v molitev sv. Cerkve. Tudi tukaj veljajo besede: „Naj prosi v veri, brez omahovanja; zakaj kdor omahuje, je enak morskemu valu, ki ga veter vzdiga in sem ter tje žene. Naj ne misli taki človek, da bo kaj prejel od Gospoda (Jak. 1. 6. 7.) Moramo tedaj imeti terdno zaupanje, da po molitvi sv. Cerkve bo blagoslovilo imelo tisto moč, ktero mu sv. Cerkev prilastuje, ne pa kakoršne koli druge moči, ktero bi mu kdo sam po svoji volji prilastoval. Zakaj kaj družiga blagoslovljam pripisovati, kakor kar jim sv. Cerkev prilastuje, je vražno in pregrešno. — Zaupanje v blagoslovila pa se mora opirati na naj svetejši in vsega-mogočno ime Jezus, „pred katerim se morajo vse kolena prikloniti — v nebesih, na zemlji in pod zemljo“ (Fil. 2. 10), in v katerim zamoremo vse doseči od nebeškiga Očeta, kakor Jezus sam pravi (Jan. 16. 20); potem pa na molitev njegove preljubnejive neveste (Razod. 19. 7), sv. Cerkve, ktere prošnje On dobrotno uslišuje. — Poslednjič se mora z blagoslovlji spoštljivo in pobožno delati, ker so Bogú posvečene, blagoslovljene reči. Kdor z njimi nespoštljivo ravna, Bogú nečast dela. Z blagoslovi Bogú posvečene osebe in reči so častitljive, in se mora z njimi častitljivo delati. Nečast, ki se ta-

kim rečem stori, se imenuje oskrunjenje in je greh. Kralj Baltazar je bil ravno tisto noč od sovražnikov napaden in umorjen, ko je iz prederzniga napuha in iz zaničevanja do judov iz svetih posod pil, ki jih je bil Nabuhodonozor v jeruzalemskim tempelju poropal. (Dan. 5. 1 — 30.) — Tudi dandanašnji se marsikaj zgodi, s čimur se blagoslovljenim rečem nečast dela. Velikrat se vidi, postavim, da se otroci posmehujejo, ko so v Pepelnico z blagoslovljenim pepelom pepeljeni. Lahko se tudi nameri, da ljudje z blagoslovljenimi ali posvečenimi rečmi iz cerkve, ki so od starih altarjev, križev itd., ali z žeganimi rečmi, roženkranci, svetinjami, z jedmi velikonočnega žegna itd. dosti nespoštljivo delajo. S takim nespoštovanjem se sadu obropajo in se zoper blagoslovljene reči pregrešijo. Posebno nečast blagoslovljenim rečem in hud greh delajo zlasti tisti, kteri take žegnane reči obračajo v kake vraže in pričakujejo od njih moč za kake napčne ali celo pregrešne, sploh vražne reči. Mertvaške reči p. so s posebnimi molitvami posvečene in od druge rabe odločene; in vender, koliko vraž ljudje imajo z zemljo, z žebli itd. iz pokopališa. To je nekako oskrunjenje svetih reči, pred kterimi ima dober kristjan spoštovanje. Tako je tudi pri mnogih drugih rečeh. Bog ne daj enacih vraž pasti! V tacih vražah žegni nobene moči nimajo, če se pa kaka moč vender skaže, taista ni od Boga, ampak od hudobniga duha, kterimu človek z vražami služi. Rečeno je bilo tudi, da morajo v gnadi Božji biti, kteri hočejo od blagoslovil kake pomoči pričakovati. Ljudje pa ravno napak delajo, in radi pripisujejo tistimu, kteri blagoslavlja, če se moč skaže ali ne, desiravno blagoslovec ne blagoslavlja v svojim imenu in moč ne izhaja iz njegoviga zasluženja, temveč od zasluženja Jezusoviga po molitvi sv. Cerkve. Pri blagoslovljih je torej moč v molitvi svete Cerkve, in ne v tem, v kakim stanu da je blagoslovljevalec. Zavoljo tega mora tudi služabnik Božji vselej z besedami in molitvami svete Cerkve blagoslovljati.

Kako se ločijo blagoslovila?

Imena in zaznamki za razne blagoslovila v našim jeziku se niso prav natanko določene. Blagoslovila, ki se pri njih rabijo svete olja, se že precej navadno imenujejo posvečevanja! Druge se utegnejo sploh imenovati blagoslovi ali žegni v tesnejšem pomenu, ali tudi sem ter tje posvetbe, ko se namreč z blagoslovlji kej od posvetne rabe loči in v zgolj Božjo čast odmeni, posveti. Nemci imajo besedi „weihen“ in „segnen.“ Weihen, posvetiti, pomeni v cerkvenim pomenu: osebo ali reč, na pr., poslopje, posodo itd. Bogú zročiti ali zgolj samo za Božje česenje, v Božjo službo odločiti. — Segnen, blagosloviti, dobro vošiti, blagor, srečo od Boga prositi.

Ali so blagoslovljevanja in posvečevanja že stare šege in opravila?

Silno stare. Bog sam je blagoslovil stvari po stvarjenji in zlasti prva človeka (1. Moz. 2. 22, 28.) Blagoslovil je Noe svoja dobra sina Sema in Jafeta, Melkisedek Abraham, Izak Jakopa, Jakop dvanajstere sinove, Mozes pa izraelsko ljudstvo pred svojo smertjo. Po Božjim povelji je mogel veliki duhoven vsaki dan dvakrat judovsko ljudstvo blagosloviti, za njim pa judovski duhovni po dvakrat na dan: na koncu zjutranje in zvečerne daritve; nad ljudstvo je roke stegnil in ime Jehova, to je, Boga je klical nad nje (3. Moz. 9. 22. 23; in 4. Moz. 6. 22.) V novi zavezi se tudi vsaki dan blagoslavlja ljudstvo pri sv. maši, ko se kliče nad-nj trojedini Bog: Oče, Sin in sveti Duh. Tudi se blagoslavlja dostikrat s sv. Rešnjim telesam. Ne blagoslovljuje se le samo vse ljudstvo skupaj, ampak tudi posebne osebe, in tudi nežive reči. Kristus sam je blagoslavljal otroke (Mark. 10. 16), kruh in ribe (Jan. 6. 11; Mark. 8. 7); svoje učence pred vnebohodam (Luk. 24. 50). S tem je aposteljne s svojim zgledam učil blagoslovljevati; pa tudi naravnost jim je posebne blagoslove veleval, rekoč: „Ako v hišo pridete, pozdravite jo in recite: „Mir (to je,

blagor, vse dobro) bodi s to hišo." Obljubil jim je tudi, da dobo uslišani, tako blagoslovljajoči, ker je rekel: „In ako je una hiša zares vredna, bo vaš mir (to je, blagoslov, žegen) nad njo prišel“ (Mat. 10, 12.) Kakor višji svete Cerkve so imeli aposteljni oblast, toliko posvečevanj in blagoslovljanj napraviti, kolikor jih je tirjal blagor ljudstva. To oblast je sv. katoliška Cerkva dobro obračala ob vsih časih in je postavila razne blagoslovljevanja in posvečevanja, kakoršne so še zmiraj v kersanski katoliški Cerkvi.

Opomba. Nekake blagoslove in pobožne vošila imajo pogosto tudi verni sami med seboj. Starši sem ter tje še blagoslovjujejo na smertni postelji svoje otroke, kakor nekdanj Izak Jakopa in Ezava; tudi kadar otroci ali pa starši gredo od doma, v vojašino, službo, na ptuje, v zakon stopijo, jih žegnajo ter pokropé z blagoslovljeno vodo. Matere svoje male otročice blagoslovjujejo s sv. križem zaznamnjajo in pokropijo z žegnano vodo. Enake blagoslovne vošila so v navadi, ko se dva srečata: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ — ko se ločita: „Z Bogom!“ Bog te obvari!“ — Po prejetim daru: „Bog poverni; Bog vam plačaj!“ — K jedi: „Bog vam žegnaj!“ — Ko kdo kihne: „Bog pomagaj!“ — To blagovošilo pri kihanju je silno staro; začelo se je bilo neki ob nekaki kugi, ko je vsak med kihanjem svojo dušo izdihnil. Torej so kihajočimu klicali: „Bog ti pomagaj!“

Ako so taki blagori in vošila sklenjen s svetimi mislimi in željami ter z zaupanjem v pomoč Božjo, imajo tudi zveličavno pomoč za časni in večni blagor človeka. Posebno veliko je ležeče nad žegnanim staršem čez otroke. Lepa bi bila navada, vsaki večer male in odrasle otroke s sv. križem zaznamnjati in z žegnano vodo pokropiti, ko spat gredo, da naj moč Božja nad njimi čuje noč in dan; ali pa da saj slehern sam nad seboj tako stori. Sv. Edita, kraljeva hči na Angleškem, je skorej vsako uro v svojim življenji nad-se sv. blagoslov vošila in se s sv. križem zaznamnjala; torej se bere, da ji je po smrti palec na desni roci nestrohnjen ostal, ker se je z njim na čelu s sv. križem znamnjala. — S. Volvard je imel lepo navado, se pogosto na persih s sv. križem znamnjati; in bere se, da se mu je dolgo po smrti na persni kosti poznalo, kakor da bi bil nalaš križ vanjo vrezan.

Imej tedaj, kristjan, zveličavno navado, se tudi sam blagoslovljati, se znamnjati s sv. križem, kropiti z blagoslovljeno vodo: p. ko se iz spanja zbudiš, ko greš jest, k počitku, k opravi, iz hiše, ko domu prideš itd. Sv. križ in žegen Božji naj te zroči Bogu in njegovemu svetemu varstvu. Ko se pa na čelo, na usta, na persi znamnjaš s sv. križem, naj se sv. križ zaznamnja in vtisne tudi v tvoje srce in v tvojo dušo, zakaj sv. Rupert (lib. 1. in Levit. c. 33) pravi: Naj se križ ne le samo na telo, temveč z veliko vero naj se zaznamnja v srce.

S kakošnimi šegami se blagoslovlja in posvečuje?

Sveti zakramenti imajo vsak svoje posebne šege in opravila ali ceremonije, sveta maša svoje; ravno tako tudi blagoslovljevanja svoje. Te šege so: 1. znamnje sv. križa, imenovanje treh oseb Božjih; 2. klicanje pomoči Božje, ko se jame blagoslovljevanje; 3. molitev k Bogu Očetu, da naj vošila in prošnje sv. Cerkve zavolj Kristusa usliši, ter blagoslovi, kar se blagoslovljuje, posveti, kar se posvečuje, in izlije, svojo milost nad tisto stvar Božjo, reč ali osebo; 4. kropljenje z blagoslovljeno vodo; 5. prižgane sveče pri blagoslovljanju; 6. kadilo in kajenje; 7. marsikterikrat maziljenje s sv. oljem; 8. pri nekterih rotenja hudobnega duha in škodljivih moči, to je, prošnje, naj Bog peklenskimu sovražniku moč odvzame, da nam ne bo mogel škodovati.

Ali imajo cerkvene blagoslovila večji moč in vrednost kakor druge molitve?

Večji moč in vrednost imajo, zato a) ker Cerkev tukaj s Kristusom sklenjena prosi in moli in je torej bolj zanes-

ljivo uslišana, kakor pa če kdo posamezno moli; b) ker je Kristus blagoslovam svojih učencov posebno moč obljubil; in c) ker mašnik, kadar je posvečevan, od sv. Cerkve oblast blagoslovljati zadobi. (Daf. nasl.)

Beseda zastran slovesta, zlasti cerkveniga za novo leto.

(Konec.)

Enaka je naša misel zastran novih bukev. Naj le »pričujejo«, kateri so te misli, da imamo dosti duhovnih bukev, kolikor jim je drago; jim vender ne verjamemo in verjeli ne bomo. Če je večji cerkveno slovestvo dobrih bukev, bolj se verina učenost in cerkveni duh razširja. Se vé, da morajo tudi čuvaji skrbeti, da se enak duhovni živež med ljudstvo razširja. Sploh se sme reči, človek bere, kar ima, in kar se mu dá. Koliko pa človeka dostikrat en sam dober spis prenaredi, je tudi slehernimu znano.

Pesništvo pri tem nima poslednjiga mesta. Toliko je to polje, kolikor velik je svet; vse se da véno, mično in veličansko spevati. To je pokazal David, ki je vse narode, pa tudi vse stvari klical, da naj Boga hvalijo. Pesnik, verni pesnik ima moč, vse nežive stvari oživiti, da Boga hvalijo; kakor meseni ali neverni pesnik vse stvari draži, da naj Boga žalijo. — on stvari punta zoper Stvarnika.

David je premišljeval neštevilne stvari Božje, in vsaka stvar mu je v sercu hvaležnost do Boga obudila. Vse stvari je klical, da naj Boga hvalijo. Kako lepa je njegova pesem, katero vsak dan sveta Cerkva poje, in se takole glasi:

„Hvalite vse stvari Gospodove Gospoda;

Hvalite in povisujte ga na vekomaj.

Hvalite Gospodovi angeli Gospoda;

Hvalite nebesa Gospoda.

Hvalite vse vode nad nebam Gospoda;

Hvalite vse moči Gospodove Gospoda.

Hvalite solnce in luna Gospoda;

Hvalite zvezde na nebu Gospoda.

Hvalite ves dež in rosa Gospoda;

Hvalite vsi božji duhovi Gospoda.

Hvalita oginj in toplota Gospoda;

Hvalita mraz in vročina Gospoda.

Hvalite rose in rija Gospoda;

Hvalite zmrzlina in ivje Gospoda.

Hvalita led in sneg Gospoda;

Hvalite noči in dnevi Gospoda.

Hvalite luč in tema Gospoda;

Hvalite bliski in oblaki Gospoda.

Hvali naj zemlja Gospoda,

Hvali in povisuje naj ga vekomaj.

Hvalite hribi in griči Gospoda;

Hvali vse, kar zeleni na zemlji, Gospoda.

Hvalite studenci Gospoda;

Hvalite morja in reke Gospoda.

Hvalite morski somi, in vse, kar giblje po vodi, Gospoda;

Hvalite vse tice pod nebam Gospoda.

Hvalite vse zveri in živine Gospoda;

Hvalite človeški otroci Gospoda.

Hvali Izrael Gospoda,

Hvali in povisuj ga vekomaj.

Hvalite mašniki Gospodovi Gospoda;

Hvalite hlapci Gospodovi Gospoda.

Hvalite duhovi in duše pravičnih Gospoda,

Hvalite sveti in iz serca ponižni Gospoda.

Hvalite Ananija, Azarija, Mizaël Gospoda;

Hvalite in povisujte ga na vekomaj.“

Hvalimo Očeta in Sina s svetim Duham;

Hvalimo in povisujmo ga vekomaj.

Hvaljen bodi Gospod na nebeških višavah,

Hvaljen, češen in čez vse povisevan na vekomaj. *)

*) Gl. „Stežica v nebeško domačijo“ (pri Kremžarji.)

Kako velikanske tvarine imaš, pesnik, v ti Davidovi pesmi, ki zamoreš na pr. v posameznih pesmih učiti, kako naj „oginji in toplota“, „led in sneg“, „luč in tema“ hvali Gospoda itd. Ako enake reči v vernim in slovenskim duhu lepo prepevaš, te bodo tudi Slovenci radi poslušali; imel boš zasluženje za njih častno izobrazo in večno srečo, in ne bo te kdo sodnji dan tožil, de si ga z umazanimi poppevkami pohujšal. Pevstvo ima neizrečeno moč. Ko Madjari svoj „Szozat“ zapojó, je vse živo in prezivo; pa blagši je, ko se v cerkvi oglasi: „Hvala bod' Gospod Bogú“, „za Bogam častimo“, itd. Torej, pevec, prav obračaj svojo zmožnost, de si ojstriga odgovora ne nakoplješ.

Kaj posebniga in imenitniga bi se dalo tudi povedati od govorov in govornikov. Enake strani ima pa vsaka vrsta djanja in pisanja. Torej, Slovenec in domorodec! glej, kam in kako boš svoj talent obračal.

Pij IX. v Ječi.

Leta 1824 sreča duhoven Feretti v Rimu mladiga hudodelnika, po imenu Kajetana (Gaetana), ravno ko so ga na morišče peljali. Pohlevna vdanost v voljo Božjo, ki se je razodevala v uim nesrečnim, gine duhovna, hiti v Vatikan in prosi, de se mu smertna kazin v vedno ječo spremeni. V angelskim gradu je bil zapert. Dve in dvajset let pozneje je bil uni usmiljeni mašnik papež Pij IX. Ni bil pozabil Gaetana in hotel se je prepričati, če je pomilosteni njegove dobrote vredin, če se je spreobrnil; zraven tega je želel vediti, kako delajo z jetniki v njegovim velikim mestu. Obleče se za priprostiga duhovna in gre neki večer prav sam na angelski grad. Ondi gre k ključarju, de naj ga pusti v ječo. Le-tá, robavsast človek, ga hoče odpraviti. Ko mu pa dozdevni prosti mašnik pisani ukaz iz papeževe roke skaže, mu godernjaje dopusti. Pij IX. stopi v Gaetanovo sobo. Pa tudi le-tá ga ni spoznal in derhteč vpraša, kaj de je. „Naznanil od vaše matere sim vam prinesel“, je bil odgovor. Pri tem sladkim imenu sklice jetnik: „Moja mati, so tedaj še živi? Hvala Bogú!“ „Se živi, in me k vam pošlje, de naj vam upanje do bolj vesele prihodnosti naznanim.“ Jetnik se ves srečin verže mašniku v naročje, ki ga ljubeznjivo na svoje srce pritiska. „Bog se je tedaj mene usmilil, ker mi je poslal angela tolaznika!“ Po prvih trenutkih tega gniljiviga pogleda mu pripoveduje nesrečni dogodka svojiga dveindvajsetletniga jetništva. „Bili bi mogli papežu pisati“, reče duhoven, „in ga milosti prositi.“ — „Sim pisal, pa nisim dobival odgovora.“ — „Se pišite!“ — „Bi pismo vjeli, prejden bi prišlo do Gregorja XVI.“ — „Gregorij ne živi več, pišite Piju IX.“ — „Kdo mu bo pismo zročil?“ — „Jest; pišite, tu imate papir in čerčnik.“ — Jetnik piše list brez razdraženosti in poln blazih čutil. — „Tako, se pred večerom bo imel papež ta list v rokah. Z Bogam, prijatel, zaupajte v Boga, prosite Ga za Pija IX. in upajte!“

Nato se poverne dozdevni priprosti duhoven k ključarju, ki je ves jez in nepoterpežljiv po svoji stanici hodil. H—č vender! gospod, hudo ste zagresili,“ zakriči nad-nj, „le eno uro bi mogli tukaj biti, zdaj pa ste že dve minuti več: skusite, de se mi spravite!“ — „Vi kolnete in greh delate“, reče Pij, „ko bi to papež vedil!“ — „Kaj, ko bi tudi papež vedil; papežu je tako malo mar za-me, kolikor meni za njega!“ — „Vi papeža ne poznate, sicer bi vedili, de od nikogar zaničljivo ne misli. Kako vam je ime?“ — „To vam nič mar ni; spravite se!“ — Papež se precej podá k poglavarju angelskiga grada. Tudi ta ni bil manj čemern. „Se en nadležnik!“ zavpije; „urno gospod duhoven, kaj hočete, jest imam dela.“ — „Hočem, de mi vašiga jetnika Gaetana spustite!“ — „Vi norčujete; le sam papež zamore pomilostovati.“ — „Ravno v imenu papeževim pridem do vas.“ — „Spričevanje?“ — „Tu je!“ — Pij IX. vzame pero in piše: „Zapovem poglavarju angel-

skiga gradú, de naj Gaetana kar naravnost izpusti in njegoviga ključarja spodi.“ Podpis: „Pij papež.“

Poglavar se verže pred papeža in prosi za milost za volj svojiga ojstriga obnašanja. Robavsasti ključar je dobil čez dva mesca majhno službo, potem ko bil je obljubil, de ne bo več klel in de bo opustil divjačnost. Bil je mož beseda.

Bojte se, preklinjavci po svetu, zakaj On, čigar namestnik je Pij IX., ima oblast čez služabnike in ključarje vesoljniga svetá, in kakor uni, tako bote vi Njemu neprevidama prišli v pest!

Zgled kraljérin, pa tudi kmečkim gospodarjem.

Od pregnaniga toškanskiga velikiga vojvoda piše nekdo, de je vsaki dan pri sveti maši, h kateri morajo tudi vradniki njegovih posestev priti in klečé pričujoči biti. Ob nedeljah in praznikih je z deržino in vradniki bogoljubno pri pridigi. Veliki četrtek je z njimi vred očitno s svetim spoštovanjem prejel zakramenta sv. pokore in sv. Rešnjiga Telesa. Ako sreča duhovna, ki gre obhajati, na obe kolena poklekne pred Narsvetejšim. Njegova žena je, ni davno, na prav gerdi poti pred sv. Rešnjim Telesam pokleknila. Tudi velikovojvodska deržina veliko usmiljenja pri vsaki priložnosti skazuje in v sedanji britkosti terdno na Božjo pomoč zaupa. — Tako blazih in vernih sere Gospod tudi zanesljivo ne bo zapustil, bodi si, de jih v njih še večji slavo pusti skušati.

Skof J. M. Vittmann.

V Ratisbono pridši, zagledaš v stoljni cerkvi merliča v ležeči podobi, ki ga je roka umetnikova iz marmorja izdelala; nad njim se lesketá podoba križaniga Zveličarja. To je pokopališe ranjeiga škofa Vittmanna, ki je l. 1833 v imenovanim mestu umrl.

Bil je pa rajni rojen leta 1760 na Bavarskim in leta 1782 mašnik posvečen. Leta 1803 je postal vodja škofijskiga semeniša v Ratisbonu in kmalo potem so mu zročili mestno faro pri sv. Urhu. Na škofijski sedež je bil povzdignjen po smerti slavitiga Seilerja. Preden je pa njegovo potenjeje iz Rima dospelo, ga je napadla huda bolezen, ktere se ni več ozdravil. Ko je čutil, de se mu smert bliža, je prosil, de so ga na tla položili, na desko, na kateri je po navadi počival. Ko je tako ležal, je želel de so križ predenj postavili, ter je rekel: kristjan sim in pod križem hočem umreti. Zdaj pa poglejmo, kako se je ta blagi mašnik v šoli trudil.

Šola se mu je zdela silo imenitna naredba; bila mu je kakor neka podloga sv. Cerkve, in od nje je boljši prihodnosti pričakoval. Od tod njegova precudna gorečnost in veliki stroški, ktere je obračal v izobraževanje mladosti. Obiskoval je vsaki dan svoje farne šole in je sam v vsih razredih v keršanskim nauku podučeval, kar mu je vsaki teden 37 ur vzelo. Kaj veliko časa, ako premislimo težavne in razširjene dolžnosti, ki mu jih je njegov stan drugot nakladal. Otroke v zveličavnih resnicah sv. katoške Cerkve podučevati mu je bila visoko sveta dolžnost, in nobena reč ni bila v stanu, ga od tega odverniti.

Med otroci biti, mu je bilo presladko veselje; vglavši jih se mu je okó kaj prijazno zasvetilo; dober oče ni mogel bolj prijazen biti, kakor je bil Vittmann do otrok. Ni tedej čuda, de so mu bili otroci s priserčno ljubeznijo vdani. Njegove podučevanja so bile pa tudi polne duha in so živo v serce segale. Ker je vso poveršnost pri odgojevanji sovražil, je bil ves navdušen, moč, ki jo ima vera v sebi, za podlago postaviti; in ker je bil sam poln vere, pobožen, ponižen, je tudi druge z njo navdihoval in sereca Jezusu pridobival.

Po šolah je resnobno tirjal, de so se otroci moliti naučili, in si bogati zaklad pobožnih molitev in lepih pe-

sem pridobili. Pa ni mu bilo zadost, de so se samo naučili, temveč mu je bilo na tem ležeče, de so se v tem, kar so se naučili, pridno vadili. Pri tem, de je otroke v šoli podučeval, je tudi v cerkvi nad njihovim obnašanjem čul. Obiskovanje cerkvá mu je bilo zmed poglavitnih pripomočkov, de se mladost izobrazva in posvečuje, tirjal je tedaj, de naj otroci v hišo Božjo svoj pot redno hodijo. Ker se pa z zgoli samim obiskovanjem cerkvá namen še ne doseže, je skerb, de je obiskovanje nar svetejšiga tudi sad rodilo. Otroci pa pri vsem tem, de se tiho in mirno zadržé, so vender lahko razmišljeni, in se dolgočasijo; torej je skerb, de so zadost opraviti imeli. Molitve, ki so otročjim letam primerne, so ali na glas molili, ali pa svete pesmi peli. Šolarske maše, od katerih eni mislijo, de pobožnost kratijo, so njemu kej izverstno služile, pobožnost vnemati. Ravno to, de so otroci med svetim opravilam sami sebi prepušeni, ima nar hujši nasledke za seboj. Ali so nemarni in dolgi čas prodajajo, ali pa šeptajo in se ozirajo, tako de bi bilo ne mara bolje, de bi taci ne bilo v hiši Božji, ker ravno to, kar bi jim zamoglo koristiti in jih k pobožnosti napeljevati, si napčno obračajo. Od tod izhaja, de marsikteri odrašeni za cerkev ne marajo, ali pa jim je dolg čas, ali še celo druge nespodobnosti počenjajo, ker se v otročnosti niso naučili lepo v cerkvi moliti. To izvira veči del iz slabe navade; zakaj, kakor se otroci v svoji mladosti navadijo pri službi Božji biti, tako bodo tudi delali, ko dorastejo. Torej je bil Vittmann vselej pri šolskih mašah pričujoč in se je na vso moč prizadeval, de je obiskovanje cerkvá sad obrodilo, in de je to obiskovanje otrokam služilo v povzdigo bogoljubnosti. Tako se je rajni ves čas svojiga življenja prizadeval, otrokam pot v nebesa kazati.

Če življenje rajniga, ki zdaj zanesljivo pri Gospodu plačilo za svoj trud vživa, pazljivo preberemo, se bomo vprašali, kako mu je bilo mogoče, pri svojih mnogih opravilih toliko časa v podučevanje mladosti obračati. Odgovora ni težko najti; ljubezin namreč vse premore. Sveti naj tudi nam njegovo življenje ko svetlo solnce na težavnim potu šolskiga truda, ki nam kaj lepo pot kaže, po kateri naj hodimo, in kaj naj tudi od svoje strani storimo, de bo obiskovanje cerkvá, posebno pa šolarske maše kaj sadu obrodilo. V resnici je poslednja reč vredna, de bi se pri šolskih shodih ali konferencijah v misel in pretres jemala; ker žalostna prikazen, de se mladost sploh tako slabo v cerkvi obnaša, se skorej povsod naletí. — Tehtna naloga za vse, katerim je šolska mladost zročena. —k. —uč.

Premisliti za pust.

1. Pust, pustni dnevi, so zlasti tisti trije dnevi pred štiridesetdanskim postom, podedovani po nejevernikih, njih nesrečna zapuščina! Pust je čas, ki veliko kristjanov misli, de se ob tem času smé prosteje in bolj razuzdano živeti, kakor pa druge dni leta.

2. Od Izraelcov, kateri so zlato tele molili, pravi sv. pismo: „Ljudstvo se je vsedlo k jedi in pijači; po tem so vstali k igri.“ (2. 6. Moz. 32, 6.) To razsajanje je do tri in dvajset jezer ljudi pokončalo. Prava podoba pustnih dni!

3. Nekateri pustne dni tako razuzdano živé, de jih prav zadevajo besede preroka Izaija: „V vinu so vtonili; od pijanosti so se opotekali, vidičoga Boga niso spoznali, nič pametnega niso vedili; kajti vse mize so okozlane in nagnjusne, tako, de ni več snažniga prostora.“ (28, 7. 8.)

4. Naj bi vender pustni norci poslušali resno opominjanje sv. Pavla, in si ga v serce vtisnili, ker pravi: Odložimo dela tamote, ter oblecimo orožje luči! pošteno hodimo, kakor se pri belim dnevu hodi; ne v požrešnosti in pijanosti, ne v ne-

čistosti in nesramnosti, ne v kregu in nevošljivosti; marveč oblecite gospoda Jezusa Kristusa, in ne strežite mesu po njegovih željah.“ (Rim. 13, 12. 13. 14.) In kakor piše Korinčanam (2. 1. 6, 14.): „Nikar ne vlecite jarma z neverci! Zakaj kakšno edinstvo ima pravičnost z nepravičnostjo, ali kakošno tovaršijo luč s temo? Kakošno družbo ima Kristus z Belijalam? Kakošen del ima verni z nevercem? Kako se bo Božji tempelj z malikovavci edinil?“

5. Sv. Krizostom pravi: „Kadar nam zdravniki zdravilo dajo, nam zmernost priporočé za tako dolgo časa, dokler zdravila vživamo, zato, de njih moči ne zadržujemo; veliko bolj bi mogli zavolj ozdravljiviga posta očistevati in razvedrovati svojiga duha z zderžnostjo od preobilnih jedi.“ Sv. Bazilij pa piše: „S pijanostjo se ne dobi pot do posta. Ne hodimo k pravičnosti po golfii, ne k treznosti po požrešnosti, ne k čednosti po hudobii. Požrešnost in pijanost peljete k nečistosti; k postu pa peljā zderžnost.“ Sv. Efreim pristavlja: „Kjer strune pojó, se verste plesavcov vertijo, in kjer z rokami luskajo, tam je tamota (omamljenje) možakov, poguba žen, žalost angelov, praznik hudičev.“ Ali niso vredne spomina te besede? —

6. Dolžni smo Bogu nar veči zahvalo skazovati zato, de je neverstvo pregnal iz naše dežele; zakaj pa še le med seboj terpimo ostanke neverstva, pustne norosti?

7. Kristjan mora kristjan ostati vse življenje zavolj kerstne zaveze z Bogom, to je, mora po kristjansko živeti. Kolika je krivica pred Bogom, ako pustne dni po šegi nevercev nori!

8. Kdo ima pravico, sebe ali kakiga družiga kristjana od spolnovanja Božjih zapovedi za kake dni odvezovati?

9. Kdor se hoče veseliti z neverci in hudiči, ne bo spuščen v veselje Gospodovo.

10. Greh ostane greh tudi pustne dni, kakor druge čase.

11. Veliko jih zapusti pustne dni ljubeznjiviga Zveličarja Jezusa. Ravno tiste dni je pravi čas, de mu svojo zvestobo skažemo. Ako hočem njegov zvest prijatelj biti, mu moram ta čas še z veči ljubeznijo in skerblijivostjo služiti, kakor pa druge dni.

12. Mi je li pripušeno, Jezusa pustne dni križati z velikim ali smertnim greham zato, ko jih je veliko, kateri Ga pustne dni križajo z grehi, kolikor le morejo?

13. Ali Bog mar ne vidi hudobij našemljeniga grešnika? — (Konec nasled.)

Misijsko.

(Dalje.)

Nadalje popisuje novi letnik srednje-afrikanjskiga misijona stroške, ki jih je ta misijon leta 1859 imel in ki znašajo razun žalostniga nadavka (adžijo) do 24.000 gold, ali 237.738 piastrov. Med temi je šlo za brodnarstvo čez 18.000, za hišne potrebe čez 28.000, za zidanje in stavstvo čez 14.000, za opravo verta čez 9000, za popotvanja čez 13.000 piastrov itd. — Za leto 1860 je bil gosp. provikar prevdarek stroškov postavil na 119.732 piastrov (piaster = blizo naše šestice); med tem: za brodarstvo ali ladjarstvo 9795; za popravo zlo ugnane misijonske barke Zgodnje danice 4000; za domače potrebe (zavolj dragine in pomnoženja osebstva) 36.000; za popotvanja 16.000; za nakupovanja iz Kaire in odprave na Belo reko 43.000 piastrov itd.

Ker misijon veliko stroškov prizadeva, kateri se bodo zmiraj množili, dokler ne bo domačiga zamurskiga duhovstva, kakor meni g. provikar, torej svetuje, de naj bi se

iz dobrotnih darov jistina (kapital) naložila, de misijon ne bo zapuščen, ako se mili darovi zmanjšajo. Želi tudi, de bi se misijonski prijatli v oporokah ali testamentih misijona spomnili.

Za zidavo misijonske hiše v Šelalu so bili sv. Oče 5000 škidov (tolarjev) obljubili; tode pri ostudnim tolovajstvu zoper poglavarja sv. Cerkve tega gotovo ne bodo mogli tako naglo spolniti, in bo tedaj Marijna družba toliko večji stroške imela.

S posebno hvalečnostjo jemlje v misel g. provikar, de vse njegovo popotvanje poprejšnjiga leta po Laškim, Avstrijskim in Parskim se je iz darov blazih misijonskih prijatlov splačalo. Pred drugim omeni raričiga napolitanskiga kralja Ferdinanda; mil. škofov in duhovnov avstrijskih, ki so večkrat po 100 gold. dajali; uršulinskiga samostana v Ljubljani s prav obilnimi pomočki; neke blage deržine na Parskim, ki je dala 275 cekinov in 71 tolarjev; Cirkniške občine na Krajnskim, ki je bila darovanje napravila, in je verglo 72 gold. itd. (Dal. nasled.)

Ogled po Šlorenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. Kdor želi, de se mu časno gospodarstvo prav obnaša, mora znati umetnost, vsaki letni čas in vsako njegovo dobo v svoj prid obračati. Take letne čase in dobe ima sv. Cerkve tudi za dušne pridelke, in človek mora vediti umetnost, jih za svojo dušo dobro obračati, de mu cerkveno leto brez dušnega prida ne preteče. Posebno imenitni čas dušne žetve je veliki post, ki se ravno približuje. Le tisti zamore res veselo Alelujo o veliki noči obhajati, kateri je v svetim štiridesetdanskim postu veliko dušno žetev imel. Kaj more torej modrimu kristjanu ljubši biti, kakor prav tečin in posebno pripraven pomoček, de bi veliki post ložej v svoj velik dušni prid obrnil. Enak pomoček zamoremo danes ljubim bravcam ozniniti, in pravi se mu:

POSTNE PRIDIGE.

Spisal po premišljevanji terpljenja Jezusa Kristusa od sv. Alfonsa M. Ligvorja in po družih izvinkih L. Jeran, duhovcn ljubljanske škofije. Ti nagovori, spisani po premišljevanjih imenovaniga svetnika in po družih dobrih virih, so polni nagibov k ljubezni do terpečiga Jezusa iz sv. pisma, spisov svetnikov in zlasti tudi iz življenja svetnikov, s pridam in skerblijvostjo zloženi. S pomočjo Božjo zamore torej bravec ali poslušavec obilno duhovniga živeža iz njih zajemati, kakor sv. Avgustin iz Kristusoviga terpljenja, kateri piše: „Ako imam pred očmi veliko bolečino, ki si jo Ti za me terpel, o moj Bog! bom zadovoljno prenašal vse težave, ki se mi kdej primerijo; in ko bom Tvojo ljubezen premišljeval, ki si mi jo na križu skazal, ne bom mogel nicesar ljubiti, razun Tebe.“ — Razdeljene so, kakor navadno, na šest nedelj, natisnjene so lično na lepim papirji pri Blazniku, obsegajo polčetero polo v veliki osmériki in se dobivajo pri Gerberji in Kremžarji (po 2 šestici ali 20 nov. kr.)

S tem pa še nismo pri koncu, temuč naznanjamo še drugi pomoček, ki je ravno tako pripraven, postni čas ne le živim, ampak tudi mrtvim zveličavno vžiti. Temu pa se pravi:

KRIŽEV POT.

zlasti za duše v vicah,

ki bo gotovo še pred tednam dodelan, in se bo ravno ondod dobival.

Ta križev pot se je že nekaj let iz rokopisov po nekterih ljubljanskih cerkvah, upamo, de z obilnim dušnim pridam molil, ker njegov zapopadek je tehtin, priserčin, podueljiv in ginljiv. Neki latinsk solce, ki je zdaj v noviciatu pri č. 00.

redemtoristih v Katzelsdorf-u blizo dunajskiga Noviga mesta, ga je ljudem prav prav pridno in spodbudljivo vodil. Na prošnje bogoljubnih molivcov križeviga pota je pa zdaj, v besedi oličen in nekoliko bolj v red djan ter od vis. čast. škofijstva poterjen, v prvo natisnjen, in to bo gotovo pripomoglo, de se bo križev pot za duše v vicah obilno razširil in prav pridno molil, ker Slovenci imajo tako živo ljubezen za duše v vicah. Prednost tega križeviga pota, menimo, je zlasti v tem, de se pri vsakim štacijonu po kratkim premislilu Jezusoviga terpljenja oberne premisliti na duše v vicah, in zraven tega še na kak greh ali čednost, in vse to je sklenjeno s kratko molitvico ali nekterimi zdihljeji — za žive, de bi jim Bog dal ravno premišljene čednost, ali jih omenjenih grehov obvaroval, — in pa za mertve, ki so zavolj tistih grehov ali pa zavolj pomanjkljivosti ravno omenjenih čednost v vicah. Desiravno se ta križev pot za zmiraj in za vsaciga posebej prileže, bi utegnil vender tudi posebno pripraven biti za postni čas, in pa za take okolišine, kadar kdo križev pot vodi in ga z njim vred cela množica molí. Previden je s podobnicami, cena ne bo velika.

Iz Ljubljane. Cez 120 udov bratovšine ss. Cirila in Metoda nam je prinesel za novo leto en sam zapisnik. Lepa pomnožitev molitve za spreobrnjenje zbeganih greških bratov! (Pri nekterih imenih je primek le s prvo čerko zaznamnjan, želeti pa je, de naj se vselej imena in primki celama spišejo, in tudi de se kraj pristavi, od kod je kdo, ker se potem udje v veliki zapisnik v Celji zapišejo.)

S Krajnske gore. Gotovo vam bo ljubo in drago, de vam kdo naših dopisovavecov vsaj nekoliko omeni od božičnih naprav in pobožnosti v cerkvi. Pač se spomnim, de sim nekda slišal nekoga pripovedovati od prelepih in ginljivih „jaslic“, kakoršne v nekterih krajih Sveti večer v cerkev postavijo, de se bolj živo spomin rojstva našiga Zveličarja kristjanam stavi pred oči. Tudi pri nas si je neki za cerkev vnet človek prav lepe in mične „jaslice“ omislil, ktere so bile pa med božičnimi prazniki v ginljivi spomin tiste dolge in merzle noči, v kateri je bil človeški rod iz teme in nadlóg rešen, v cerkvi postavljen. Če se je človek v to podobo prav zagledal, si ni mogel drugači misliti, kakor de bi bil tudi on s pobožnimi pastirji v Betlehemu pričujoč. Pač je bilo mično viditi razsvetljeno štalico, in nad njo angela stati, kateri je revnim pastircam veselo „Glorijo“ prepeval. Mislim, de bo to vsi fari vedno v spominu ostalo, in jo opominjalo, kako se je sam Bog ponižal, ter je v revni pastirski štalici iz ljubezni do nas rojen bil, de je človeški rod večne sužnosti rešil. Dobro bi bilo, de bi se ta lepa naprava pri več cerkvah razširila.

J. S. Krajnskogorski.

Iz Tersta. 14. prosenca. Verla Danica! ne boš mi za zlo vzela, če je moj prvi letašnji dopis žalosten in kratek. Povém ti namreč, kakor ti bo znano, de smo danes teden španjolskiga infanta, Don-Ferdinanda, pri svetim Justu na stran njegoviga očeta, Don-Karola, v grob položili; včeraj zvečer sta pa, Don-Karola pervorojeni sin, tudi Don-Karol imenovan, in pa njegova žena, sestra pokojniga in teta sedanjiga napolitanskiga kralja, s svetimi zakramenti previdena, on ob deveti, ona pa ob enajsti uri svoje duše v roke večniga Očeta izročila. Nekteri pravijo, de sta za opotečami ali šarlaham umerla; drugi drugač govorijo. — Mi pa samo to rečemo: Čudne so poti previdnosti Božje, in pa: „Memento mori!“ —

Iz Gorice. 10. prosenca. (J. F.) — Spremljevana je bila 27. pretekliga meseca slovesno k pogrebu šolska sestra Marija Sidonija Šleicher, voditeljica tukajšnjiga vstava „de Notre-Dame“, ki je še le v 27. letu svojiga življenja 24. grudna v Gospodu zaspala. Bila je ranjca domá iz Monakoviga, hči bavarskiga polkovnika. Že v svojim 15. letu se je ko nedolžna deklica odpovedala vsi nečimernosti in spačenosti posvetni in se pridružila ubogim šolskim sestram, gotovo ne iz družiga vzroka, razun iz gole ljubezni do

Boga in do zveličanja svoje edine duše. Imela je prav lepih lastnost, dušnih in telesnih: bila je vedno modra in resna, ob enem pa tudi mila in ljubeznjiva, in jako bistre glavičice, de se je naučila laškiga, francoskiga in angleškiga jezika tako dobro, de jih je govorila kot svojiga materniga, čvrsto in pravilno. Njeni vikši so jo torej jako čislali, od nje še veliko upali, in že pred tremi leti so jo izvolili nadprefektinjo nekiga vstava v Regensburgi. Ker je pa začela laškiga leta v persih bolehati, ji svetva ondašnji zdravnik, de naj se pridruži unim šolskim sestram, ki so bile odmenjene v Gorico. Mislil je, de jo bo brez družiga okrepčalo in tudi popolnoma ozdravilo obnebe našiga kraja, ki si z južnim laškim v roko sega. Tode, človek obrača Bog pa oberne. Komej pridša sestra M. Sidonija, že od dolziga potovanja spehana, se nikar ne poboljša, marveč vedno bolj hira; obnebe gorisko, preostro persnim boleznim, ji tudi kar ne pristuje, moč jo hitro zapuša, le z veliko težavo opravlja dolžnosti svojiga svetiga stanu. Poslednjič pa se je loti nagla jetika, de ne premore družiga kot počivati. Že ji smert stoji pred očmi; ne plaši pa njeniga nepokvarjeniga serca, marveč se veseli in mirna pričakuje ločenja pravičnih. Ko jo zdravnik tolaži, mu vsa v voljo Večniga vdana reče: „Pač bolje mi bo, ko za tri dni pojdem v hišo Gospodovo.“ Bil je za tri dni ravno Sveti večer. Dan pred Svetim večerom se vedno smehljá zamišljena sama v se. Sestri pričujoči, ki jo popraša, zakaj tako? odgovori: „Število 24 se vedno ziblja pred mojimi očmi in ravno jutri imamo 24. dan mesca, tedaj jutri se bom ločila, jutri pride preljubo dete Jezusček po mojo dušo! In vsled tega — kako bi se ne veselila, ne smehljala?“ — Bil je Sveti večer. Polnoči je odbila, in ravno ko se je povzdigovalo v bližnji domači kapeli novorojeno Dete pod podobno beliga kruha pričujocim pobožnim v počevanje in molitev, zapusti duša naše preblage sestre M. Sidonije svoje truplo, izpito in strohljivo, ter se res, kot terdno upamo, pridruži ljubeznjivimu Jezusu, kterimu je vse dni, še zlasti pa skoz 11 let med štirimi stenami služila z dušo in s telesam. Naj v miru počiva! — Tako le pravični umirajo. Ne le naš zavod (vstav), ki bi bil gotovo krepko napredoval pod njenim vodstvom, ampak britko zgubo čuti z njo ves red šolskih sester, in torej po vsej pravici toliko več po nji žaluje, ker se take izobražene in pobožne osebe težko nadomestujejo.

Iz Verone, 2. pros. Ko smo poslali undan do g. Mazzatoviga vstava nekaj denara od preblazih dobrotnikov, nam piše ondodni vodja v. č. g. Fr. Brikolo odgovor in pravi med drugim:

Pred vsm se moram vaši ljubezni prelepo zahvaliti za blagoselčno pomoč, ki ste jo s svojo sveto marljivostjo našimu vstavu pridobili in poslali. Bog sam, ki Ga z vsm sercam prosim, zamore vam in tistim pobožnim in velikoserčnim dobrotnikom vredno poverniti. Bodite si svesti..., de dobrot, ki nam jo s toliko vnemo preskerbujete, ne bo prišla do nehvaležnih rok; imamo jo v živim spominu, in posebej prosimo vsaki dan za pobožne dobrotnike, ki nas podpirajo v svetim delu, toliko revnih mladenčev izvrstne zmožnosti, ki bi se zavolj pomanjkanja pomočkov zgubili, v veri in vednostih odrejevati. Ob sedanjih časih posebno, ko se uboga mladost tolikanj zalezva in je v tolikih nevarnostih se utopiti v splošni spačenosti, je tolikanj silniši potrebna sveta skerbljivost za otroke, ktere je presladko Jezusovo Serce tako obilno ljubilo, in de bi se spačenimu in zbeganemu zarodu nasproti postavil drugi verin in čedin rod, poln ljubezni do Boga in bližnjiga, in izučen v modrih verskih naukih, ter bi bil zmožin, zmanjševati pohujšanje in kej dobriga storiti. Bog poterjaj naše slabe moči itd... (Znano je, de g. Mazza ima dva vstava, eniga za ubožno moško mladost, iz kteriga je že veliko izvrstnih duhovnov in družih dobrih deržavljanov, — in družiga za ubogo žensko mladost.)

Predvčerajšnjim sim dobil pismo od g. Daniela (ki je zamurce — med njimi tudi našiga Stanislava — v Neapel v ondodni zamurski vstav spremil), ki mi piše iz Rima, kamor je bil šel, de bi dobil priporočila za odpravo zamurcov. Dosegel je tudi milost ter je bil pušen pred sv. Očeta, ki so ga dobrotljivo sprejeli, in so mu podelili blagoslov zanj, za Afriko, za naša vstava. Ko sim našim mladenčem njegovo pismo bral in so slišali, de so od sv. Očeta blagoslovljeni, so bili prečudni razveseljeni in so se z veči dobrovoljnostjo na svoje opravila podali. G. Daniel je odrinil 21. grudna iz Rima, in zdaj mora že v Aleksandrii biti, od kodar mi je obljubil obširno pisati, in potem bom tudi v Ljubljano pisal ter vam vse naznanil. (G. Daniel Komboni se je namreč tje v Aden ob Rudečim morji podal, in meni od ondod ubožih otročičev v Mazzatov vstav pripeljati.)

Razgled po keršanskim svetu.

Svitli cesar, verh tega de so 1848leto rovarškiga gr. Teleki-a pomilostili, so tudi še drugo veliko pomilostenje za Ogersko in z njo sklenjene dežele razglasili. Ne vé se pa, če bodo Madjari to dobroto dobro sprejeli ali ne, ker rovarski duh zmiraj bolj roge kaže in narodna prenapetost čezdalje huje rogovi. Vse hoče le magjarsko, magjarsko imeti; gorje mu, kdor koli se drugačnejiga razodene! Košut, Klapka in drugi rovarji se v stolične odbojne volijo. Razdraženost zoper Nemce tudi svoj grozovitni sad rodi. V nekim kraji je mogel srenjski sodnik v sami spodnji obleki ponoči ubežati. Človekoderski divjaki nato poprejšnjiga sodnika zgrabijo in mu kožo z glave potegnajo, de pri ti priči dušo izdihne! Druginu so čeljust ulomili; z notarja pa so nemško obleko stergali in v kose razsekali. Tako se godi, kjer začne strast namesto vere gospodariti! — Neki protestant v Pešti je vnovič pokazal, kako brez sramožljivosti znajo krivoverci katoliško Cerkev obrekovati. V neki knjižuri, ki jo je v Lipsii na svitlo dal, pogreva stare laži. „de katolicanje papežu božjo čast skazujejo in se mu morajo globokejši priklanjati, kot se Kristusu samimu spodobi; de se morajo vsi krivoverci z ognjem pokončati; de ima rimski papež oblast, sv. pismo predelovati in po svoji volji zmnoževati ali kratiti; de mora Sin Božji vse tako storiti, kakor se Marii ljubi.“ Naj bi taki učeni možje le malo pokukali v katekizem, ki se ga nar bolj smerkovi katoliški otroci učijo, in vidili in vedili bi, kaj katoliška Cerkev uči. Pa kaj pomaga, ko kert noče na svitlobo, ker mu je ljubši po temi riti!

Dunaj je kakor judovski Jeruzalem. Križaj konkordat! Križaj Cerkvino veljavo! Križaj uboge sestre, ki bolnima človeštvu iz keršanske ljubezni strežejo! To je glas judovskih listov na Dunaji. Jud bo zmiraj zoper kristjana, dokler bo jud; zastonj je drugač misliti. S češkiga severa piše nekdo, de ondi se noben list ni lomastil zoper konkordat, de pa tudi tam še ni judovskih vrednikov.

„Volksfrd.“ piše, de ljubljanska kupcijska odbornica na ministrovo velevo, de naj razodene svoje misli, kako bi se denarne zadeve povzdignile, je priporočila vstavo, svobodo tiska, včrstva itd. V „Gegenw.“ pa piše nekdo iz Ljubljane, kako se je o ti priliki g. G. H., eden zmed obeh referentov, čez konkordat znosil, ker je moževal, de avstrijski narodi so vselej čvrsto zaupali v vladine namene; in zato so dobili — konkordat. — Kratko in malo ne dvomimo, de bo v duhu katoliške Ljubljane in vse naše dežele, ako zoper enake brezbožne napade ptujcev iz našiga glavniga mesta očitno protestiramo. Vr.

V Hall-u na Tirolskim sta 2 fantiča vtonila, ki sta se na reki Inni dersala. Dersaveci naj si to nesrečo k sercu vzamejo.

V Pragi je 8. grudna 11 ušmilenih sester sv. Ka-

relna Boromeja pred kardinalom Švarcenberga slovesno obljubo storilo.

Avgustansko škofijstvo svari v nekim razpisu pred veri sovražnim časništvom in knjižurstvom, ki se kakor nov vesoljni potop razlija med kersansko ljudstvo, de bi mu vero do podstavnih kersanskih resnic iz serca izplovilo.

Rim izstradati, je rovarski namen, de bi potem z malim okrogom vred sam lakomnežem v žrelo cepnil, kadar bi bila namreč državna denarnica toliko izpraznjena, de bi več ne mogla svojim dolžnostim zadostiti. Mili darovi, ki jih sv. Oče od kersansko-katoliških svojih otročičev dobivajo, kaže temu peklenskimu naklepu. Zlasti veliko dobriga dela nova bratovšina sv. Mihela v prid papeževe države. V Rimu je ta bratovšina zbrala mesca kimovca 3132, kozoperska 4301, listopada 4024, v prvi polovici grudna 3866 škudov ali rimskih tolarjev. — Tisti dan ko so piemonteški vojaki in vradniki v Mačérati sklenili zedinjenje ondotne okrajine s Sardinijo, so pa prebivalci imeli zbor, v katerim so se zedinili napraviti bratovšino sv. Mihela. — Ta bratovšina se močno razširja tudi po drugih krajih. Na Dunaji je od nadškofijstva vstanovljena. V Kolonii so k nji kar cele fare pristopile. V neki vasi pri Ahen-u z 200 prebivalci se jih je 130 zapisalo, v neki veči duhovni 1500. Primerama revni ljudje so obljubili namesto eniga vénarja na teden po dva ali tri dajati. So pa tudi premožni, kateri tisti tedenski vénar za druge ubožne nase jemljejo. — Francosko pa je v ti reči še vselej prvo; cesarica je v ta namen kardinalu vikšimu škofu zročila 100,000 frankov; v Bretanji je znesla prva zbirka 600,000 frankov; vikši škofja Rennes je prvo zbirko 100,000 frankov v Rim poslala. (Münch. Sonntbl.)

Junaška bramba napolitanskiga kralja v Gaeti roparjem vladarskih sedežev njih namene moško ovéra in ustavlja, in Sardinii sta Rim in Benedke sladka grozdka, po katerih zastoj svoj gobec steguje. Bombardovanje sovražnikov je v Gaeti le malo škode dozdej storilo. Tudi ni res, de bi bila kraljica mesto zapustila. Zraven tega se po Atracah in drugih krajih prebivalstvo vedno vzdiguje za svojiga praviga kralja. Tudi Sicilei so zmiraj bolj nezadovoljni s piemonteško vladjo. Poslali so bili odbor k svojimu kralju v Gaeto, in Francišk II. jim je odgovorivši obljubil eniga svojih bratov za velikiga poglavarja in posebno odbornico (parlament), ako se mu zvesti ohranijo.

Rovarski sluga Farini, kakor pišejo, se je v mestu Portiči vselil v dvor napolitanskih kraljevičev, bratov Franciška II., ker prišel je v ta kraj, se v zdravji vterdit. Med drugim je naletel tudi zaklenjeno sobo, in ko sliši, de to stanovanje je bilo na povelje kralja Ferdinanda II. zaklenjeno iz spoštovanja do sv. Očeta Pija IX., ki so l. 1849 tukaj stanovali, si ga mož Farini kar naravnost za svojo spavnico odloči. Enake dogodbe pojasnujejo, od koga ima Cerkev več spoštovanja pričakovati. Zvečer oginij vstane in pokončá imenovano sobo; malo je manjkalo, de ni ves dvor pogorel.

Beseda francoskiga cesarja ob novoletnemu vošilu je bila letas mirna; če bodo tudi djanja mirne, se bo vidilo.

Iz vsih strani Francoskiga se še zmiraj sliši od kersanskih junakov, ki se v Rim podajajo sv. Očetu v pomoč. Med njimi so sinovi iz visoko imenitnih hiš. Mogoče, de se zbere scasama prava križanska vojska za svete pravice brambo in varstvo, ako se roparska gerdobija poprej sama sebe ne bo vjedla.

General Lamorigiere je, ni davno, poslal v Rim 150,000 frankov v podporo tistih vojakov, ki so še ostali spod njegoviga poveljstva.

Po Umbrii in Markah, deželah, ki so papežu poropane, vse gomazi od prodajalcev in barantavcev s pro-

testanskimi bibliami, in drugimi krivoverskimi ter zapeljivimi spisi. Svobodoljuba vlada, kaj pa de barantačem dopuša vso svobodo. Ko je pa kardinal-škof v Perudzii pohleven pastirski list zoper tako zapeljevanje razglasil, so potepini celo s cerkvenih vrat list odtergali in derhali so se zbirale, de bi z berlizganjem in eviljenjem škofa zjutraj v cerkev spremile, kateri se je le s tem ognil, de je skoz semeniške vrata v cerkev šel. — K razširjanju nejevere in krivovere turinsko ministerstvo pridno pomaga, ko katoliški mladosti jude, odpadnike in krivoverce za učenike daje!

Iz Rima pišejo, de so sv. Oče popolnoma zdravi in v svojim terdnim zaupanju v Boga dobre volje.

Politiškim hinavcam na Laškim verla „Armonia“ čudne levite bere. Ti možje ne morejo pozabiti strašne krivice, češ de, ker sta se Ferdinand in Francišk II. za svoje poštene pravice poganjala in tiste kaznovala, ki so ji hotli s trona vreči. Med drugim pravi ta list: „Komej šest mesecev je, kar piemonteška svoboda gospoduje v kraljestvu obojne Sicilije, in jih je v tem kratkim času veliko več obsodila in v večnost poslala, kot burbonska hiša med svojo stoletno vladjo, kar vse se d. iz pisem istinito dokazati.“

V Sirii so postavljeni precejnevalci določili, de morajo turki katolicanam 30 milijonov frankov odškodnine plačati. Tretjina tega denara neki zadeva mesto Damask.

Duhorske zadeve.

V ljubljanski škofii. Dobrovska fara je lokalistu v Černim verhu, gosp. Janezu Vidmarju, podeljena. Černoverska lokalija je tedaj spraznjena in 10. t. m. razpisana.

V goriški nadškofii so v pokoj stopili naslednji čč. gg.: Pavel Celotti, podvodja in spovednik na Sveti gori; — Matevž Hladnik, učitelj v realskih šolah; Janez Bratina, duh. pom. v predmestji sv. Roka. Zacasno pa sta v pokoj se podala čč. gg.: Jožef Kone in Anton Nanutti. Č. g. Frane Visintini, spovednik na Sveti gori, je izvoljen podvodja na ravno tem mestu. Umerli so čč. gg.: Andrej Rudolf, duhovni v pokoji; — Peter Rovnik, kaplan v Zapotku; — Jernej Ipa-vic, administrator v Št. Lorenci v Berdah, in o. Pij Gasparini, duhoven iz reda dominikanskiga. R. I. P.!

Darovi za sv. Očeta papeža Pija IX.

Neki žnidar iz Loke 1 gold. 30 kr.

Dobrotni darovi.

Za afrikanski misijon.

Neimenovan 5 gold. — G. J. Modic 1 gold. — Omnia in honorem Dei 2 gold. — Val. in Štef. Komar 2 gold.

Pogorori z gg. dopisovalci.

Gosp. Jan. Mod. na R. Še od unkrat: Zmed 10 gold. je obrnjeno 8 gold. 40 kr. za časnike, 1 gold. za afrik. mis., ostanek 60 kr. po vaši naročbi. — V. č. g. St. v Br.: Pislali, in upamo, de ste prejeli? — G. Ign. Er. v G.: Smo oddali, naročili in opravili. — G. M.: Prejeli; drujkrat. — G. F.: Drugo drujkrat, ker je že pozno. Pismi z denaram noče biti. — V. č. g. K.: Priserčna hvala! — G. K. T. v G.: Smo opravili. — G. J. V.: Hvala! Š. bomo poslali po G. — G. A. M.: Drujkrat. — Le odprite tor-bico in z dobrim blagam na dan; bo dobro došlo. — G. —ld—: Za pol l. oboje brez; tode z. p. ne pošiljati.